

אריה מקור א'

אריה – טורף ממשפחת החתוליים. נקרא בעברית גם לביא וגם שחל. בזכות כוחו הרב וצורתו ההדורה כונה מלך-החיות ונחשב בתורה לסמל הגבורה. אריה מבוגר – גובהו יותר מתשעים סנטימטרים, אורכו מאפו עד קצה זנבו יותר משלושה מטרים, ומשקלו קרוב למאתיים וחמישים קילוגרמים.

קל להבדיל בין אריה ובין לביאה הודות לרעמה העבותה והגדולה המכסה את ראשו של הזכר ואת כתפיו. הזנב ארוך ומסתיים בציצת שערות. צבע שעריו של האריה זהוב או חום-אדמדם. לעתים נוסף גוון שחור או אפור-כסוף. הרעמה כמעט תמיד כהה יותר מיתר חלקי הפרווה, והחלק התחתון של גופו (הצלעות והבטן) בהיר יותר מגבו. הלביאות קטנות, ובהירות מן האריות הזכרים. גוף האריה מהודק מצדיו כגוף החתוליים ובטנו שקועה. רגליו חזקות, וכפותיהן בעלות כריות רכות ורחבות, לאצבעותיו – טפרים* הנשלפים בשעת לכידת הטרף. בעת מנוחה הם מתכנסים בין קפלי העור. האריות אינם מטפסים בדרך כלל על עצים כשאר היונקים ממשפחת החתוליים. האריות יודעים לשחות ואינם חוששים מפני מים עמוקים.

האריות שוכנים במישורים רחבי-ידיים, בערבות עשב, על גבעות מדבריות, בנאות-מדבר ואף באזורים הרריים וסלעיים. בעונות היבשות פרוותם מתמזגת יפה עם הרקע של האדמה החרוכה והעשבים היבשים. לפעמים הם חיים בקבוצות גדולות. שאגתו האדירה של האריה מעידה על תחום מחייתו, ומטילה אימה על חיות הבר שבסביבתו.

האריות טורפים רק כאשר הם רעבים. כשהם שבעים, הם אינם נוגעים לרעה בבעלי-חיים אחרים. בלילות הם מסתתרים בדרך-כלל ליד מקורות מים שהחיות האחרות באות לשתות מהם, או ליד שבילי הדרכים שהן עוברות בהם, ומנתרות על טרפם. האריות טורפים חיות-בר הניזונות מעשב: זברות, איילות, אנטילופות, גירפות ותאואים אפריקניים. לפעמים יוצאים כמה אריות יחד לשחר לטרף ומתחלקים בו.

הלביאה היא אם מסורה. הגורים גדלים באטיות ומגיעים לגודלם הסופי בגיל שש שנים. גופותיהם של הגורים מנומרים כתמים קטנים בהיוולדם. יש חוקרים הסבורים כי תופעה זו מקורה בכך שהאריות היו לפנים חיות-יער, וסימנים אלה הסוו אותם בין העלים והצללים. כפירים או גורי-אריות הם חיות שעשועים נחמדות, אך עד מהרה הם גדלים ומתחזקים במידה כזאת שהם מהווים סכנה.

בקניה שביבשת אפריקה מצויים כיום אריות מבוגרים המוחזקים כחיות-בית. האדם הוא אויבו הרציני היחידי של האריה. בני האדם צדים את האריות כשהם מצוידים ברובים. יש שבטים באפריקה הצדים אריות בחניתות. עוד בתקופת התנ"ך מוזכר עד כמה פחד האדם מפני האריה ועד כמה התפעל ממנו. האריה היה מצוי לפנים בארץ-ישראל, והוא מוזכר במקרא כמאה וחמישים פעמים, יותר מכל חיות הטרף גם יחד. הוא זכה לשמות רבים: **אריה, כפיר, ליש, לביא**. האריה הפך לסמלה של ממלכת יהודה לאחר ברכתו של יעקב ליהודה: **"גור אריה יהודה"**, שבו הוא ממשיל את יהודה לאריה שרובץ על טרפו ואין טורף אחר שיכול להבריח אותו. גם בקינת דוד מוזכר האריה כסמל למלכות וגבורה: **"מאריות גברו"**. עוד תיאור של אריה בתנ"ך אנו מוצאים בסיפור שמשון שפגש כפיר כאשר ירד לתמנע.

כיום נחשב האריה בעיקר לחיה אפריקנית, ואכן, הוא מצוי ביבשת זו, אך אריות לפעמים מצויים גם במערבה של הודו. לפנים היו אריות גם באירופה ובמזרח הקרוב (גם בארץ-ישראל), כיום הם נעלמו לגמרי מאזורים אלה, לאחר שהושמדו בידי האדם. *טפר – ציפורן, קצה כיסוי האצבע אצל בעלי חיים.